
Leger mot landminer

REDAKSJONELT

WIUM P

Som leger må vi våge å gå utenfor helsetjenesten for å bedre befolkningens helse. Dette er blitt viktig for internasjonale helseorganisasjoner, f.eks. WHO, og det bør bli viktig også for nasjonale helseorganisasjoner. Det er ikke rasjonelt å lage effektive proteseverksteder hvis man kan forhindre at et bein eller en arm blir skutt av.

En av de viktigste forutsetninger for helse er fred. Som leger og medlemmer av store internasjonale helseorganisasjoner føler vi oss ofte maktesløse i forhold til krig, men det er vår plikt å si høyt og tydelig ifra om resultatet av krigshandlinger slik vi ser det. Et lysende eksempel på hvordan man kan utrette ting selv under krig er samarbeidet mellom de europeiske legeforeninger, med deltakelse fra alle land i det tidligere Jugoslavia. Med god støtte fra WHO's Europa-kontor oppnådde man kontakt med legeforeningene i de nye republikkene og kunne diskutere problemer mens kringen raste. Det er kjent i internasjonal sammenheng at Den norske lægeforening gjorde en stor innsats for å få i stand dette arbeidet.

Noe av det grusomste ved krigen i Bosnia var den utstrakte bruken av landminer, eller antipersonellminer. I dettenummer av Tidsskriftet blir vi orientert om omfanget og konsekvensen av bruken av slike miner.

Over hele verden er man opptatt av dette spørsmålet. I Amerika står legeforeninger og andre organisasjoner så å si på tærne til presidenten for å overbevise ham om at USA må skrive under på internasjonale avtaler som forbyr bruken av landminer (1). Bare i juli og august i år ble det holdt 13 nasjonale og internasjonale møter om emnet, fra Sydney i sør til Norge i nord. Norske leger er med. Her hjemme står Norsk Folkehjelp og Røde Kors i første rekke, men også organisasjonen Norske leger mot atomkrig har tatt opp hansken.

I Kurt Haneviks kronikk *Landminer - djevelens såkorn* (2) får man fakta på bordet: 100 millioner landminer er lagt ut de siste 30 år. De dreper 800 og lemlester 1200 mennesker hver måned. Les og bruk kunnskapen! Med

norskelegers utbredte internasjonale aktivitet i vitenskapelig sammenheng kan det være bra å ha et slikt budskap med ikofferten i tillegg til det vitenskapelige manus.

Kirsten Osen gir oss noe håp i sitt innlegg om de amerikanske legenes kamp mot antipersonellminer og Ottawa-prosessen (3). Det er planlagt at en verdensomspennende avtale mot antipersonellminer kan undertegnes i Ottawa idesember 1997. Det hele startet høsten 1996 etter initiativ fra den kanadiske utenriksminister. Man ønsker å få til etforbud mot produksjon, salg, lagring og bruk av antipersonellminer.

Det norske utenriksdepartement har nettopp avholdt en diplomatkonferanse i Oslo som forberedelse til Ottawa-konferansen i desember. 100 land deltar på denne konferansen. På samme tid ble det i Oslo arrangert et møte forfrivillige organisasjoner fra hele verden som har som felles målsetting å få slutt på bruken av landminer.

Når man ser bilder av barn med istykkerskutte armer og bein og med store skader i underlivet, blir man revet med og får lyst til å aksjonere. La oss som samfunnsmedisinsk interesserte leger dytte på i denne verdensbevegelsen. Bruk den informasjonen som finnes i dette nummer av Tidsskriftet.

Vi må hindre disse djevelens såkorn i å formere seg og gro.

Per Wium

LITTERATUR

1. Skolnick AA. Physician group declares war on land mines injuries. JAMA 1997; 278: 375-6.
2. Hanevik K. Landminer - djevelens såkorn. Tidsskr Nor Lægeforen 1997; 117: 3254-6.
3. Osen KH. Amerikanske leger til kamp mot antipersonellminer. Tidsskr Nor Lægeforen 1997; 117: 3275.

Publisert: 20. september 1997. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.